

Warszawa, 25 kwietnia 2025 r.
KL/168/53/AZ/2025

Pan
Jurand Drop
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Finansów

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z pracami związanymi z przeglądem *przepisów ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym*, Konfederacja Lewiatan przedstawia swoje stanowisko.

Uprzejmie prosimy o zapoznanie się z naszą analizą oraz rozważenie uwzględnienia jej w toku prac legislacyjnych.

Z wyrazami szacunku

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

W ZAŁĄCZENIU: UWAGI – PRZEGLĄD USTAWY O BIEGŁYCH REWIDENTACH

KONFEDERACJA LEWIATAN*(podmiot zgłaszający)*

Lp.	Jednostka redakcyjna ustawy ¹⁾	Propozycja zmiany wraz z brzmieniem przepisów	Uzasadnienie ²⁾
1.	Art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym	Dostosowanie (ujednoczenie) listy usług zabronionych zawartej w ustawie do listy usług zabronionych wskazanej w rozporządzeniu 537/2014	Obecnie polska ustawa zawiera znacznie szerszy katalog usług zabronionych niż wskazany w rozporządzeniu 537/2014 poprzez wskazanie w art. 136 ust. 1, że usługami zabronionymi „są także inne usługi niebędące czynnościami rewizji finansowej”. W efekcie w Polsce zamiast tzw. czarnej listy usług zabronionych obowiązuje tzw. biała lista usług dozwolonych. Lista usług dozwolonych jest bardzo ograniczona i nie pozwala na świadczenie usług, które nie stanowią zazwyczaj żadnego zagrożenia dla niezależności badania sprawozdań finansowych, np. usług atestacyjnych lub pokrewnych wykonywanych zgodnie ze standardami wykonywania zawodu, które nie należą do kategorii usług rewizji finansowej lub usług o charakterze doradczym typu compliance. Skutki takiego wyboru prawodawcy są daleko idące. Możliwe jest, że w przypadku utraty lub ryzyka utraty uprawnień do badania przez kolejną firmę audytorską w Polsce polska JZP może nie być w stanie znaleźć żadnego kandydata do badania czy atestacji, gdyż już dzisiaj zdarza się, że zgłasza tylko jedna lub dwie firmy do wykonania zlecenia. Zwracamy uwagę, że w wyniku zmian ustawowych związanych z wdrożeniem dyrektywy CSRD do prawa polskiego, w przypadku sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju lista usług zabronionych nie została rozszerzona, tak jak ma to miejsce w przypadku listy usług zabronionych w odniesieniu do badania sprawozdań finansowych, co należy ocenić pozytywnie. W ocenie JZP takie podejście należy zastosować również w odniesieniu do firm audytorskich przeprowadzających badanie sprawozdań finansowych. W praktyce często może zdarzać się tak, że ta sama firma audytorska będzie przeprowadzać zarówno badanie sprawozdań finansowych, jak i atestację sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju. Wprowadzenie postulowanej zmiany pozwoli na

Załącznik do pisma w sprawie przeglądu uobr

			wyeliminowanie problemów z uzyskaniem ofert od firm audytorskich, które są w stanie i mają odpowiednie zasoby do badania dużych JZP.
2.	Art. 136 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym	Uwzględnienie możliwości przewidzianej dla państw członkowskich w art. 5 ust. 3 rozporządzenia 537/2014 i wprowadzenie do ustawy wyjątku od generalnego zakazu świadczenia usług zabronionych, polegającego na umożliwieniu przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego pomimo świadczenia niektórych usług zabronionych, pod warunkiem że usługi te spełniają następujące wymogi: a. nie mają one lub mają nieistotny — łącznie lub osobno — bezpośredniego wpływu na badane sprawozdania finansowe; b. oszacowanie wpływu na badane sprawozdania finansowe jest wszechstronnie udokumentowane i wyjaśnione w dodatkowym sprawozdaniu dla komitetu audytu; oraz c. biegły rewident lub firma audytorska przestrzegają zasad niezależności ustanowionych w dyrektywie 2006/43/WE.	Zgodnie z rozporządzeniem 537/2014 usługami, które mogłyby być objęte wyjątkiem (tj. których świadczenie przy spełnieniu dodatkowych wymogów nie uniemożliwiłoby przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego) są: a. usługi podatkowe dotyczące: — przygotowywania formularzy podatkowych; — identyfikacji dotacji publicznych i zachęt podatkowych; — wsparcia dotyczącego kontroli podatkowych prowadzonych przez organy podatkowe — obliczania podatku bezpośredniego i pośredniego oraz odroczonego podatku dochodowego; — świadczenia doradztwa podatkowego; b. usługi w zakresie wyceny, w tym wyceny dokonywane w związku z usługami aktuarialnymi lub usługami wsparcia w zakresie rozwiązywania sporów prawnych;
3.	Art. 66 ust. 7 ustawy o rachunkowości	Dodanie do katalogu przesłanek uzasadniających rozwiązanie umowy o badanie sprawozdań finansowych przesłanki dotyczącej potrzeby ujednolicenia okresu badania przeprowadzanego przez firmę audytorską i firmy z jej sieci w spółkach należących do jednej grupy kapitałowej.	Mimo otwartego charakteru katalogu przesłanek określonych w art. 66 ust. 7 ustawy o rachunkowości wnosimy o dodanie wprost w przepisie dodatkowej podstawy rozwiązania umowy o badanie. Za rozwiązanie umowy o badanie bez uzasadnionej podstawy przepisy przewidują sankcje, a uznanie czy dana przesłanka jest uzasadniona czy nie jest kwestią ocenną, która może być różnie interpretowana. Alternatywnie, wnosimy o skorzystanie z możliwości przewidzianej w art. 17 ust. 1 rozporządzenia 537/2014 i dokonanie zmiany art. 66 ust. 5 ustawy o rachunkowości poprzez wskazanie, że jednostka zainteresowania publicznego może przedłużyć z biegłym rewidentem lub firmą audytorską pierwszą umowę o badanie sprawozdania finansowego

Załącznik do pisma w sprawie przeglądu uobr

			na okres trwający co najmniej rok. Rozporządzenie 537/2014 daje możliwość zawarcia pierwszej umowy na badanie sprawozdania finansowego na okres roczny oraz przewiduje, że „zlecenie może zostać odnowione”. Natomiast polska ustawa o rachunkowości nakazuje, aby pierwsza umowa o badanie sprawozdania finansowego była zawarta na okres nie krótszy niż dwa lata, a także aby mogła być przedłużona na kolejne co najmniej dwuletnie okresy. Z perspektywy JZP, a zwłaszcza tych, których jednostki dominujące również są: dużymi JZP, podlegającymi pod przepisy rozporządzenia 537/2014 i mającymi siedzibę poza granicami Polski, istotne jest aby przedłużenie umowy z firmą audytorską badającą sprawozdania finansowe było możliwe na okres roczny bądź aby możliwe było skrócenie umowy o badanie w jednej JZP w przypadku gdy zmienia się firma audytorska w pozostałych JZP należących do tej samej grupy.
	Art. 134 lub inny ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym	Wprowadzenie możliwości przedłużenia maksymalnych okresów trwania zlecenia do dwudziestu lub dwudziestu czterech lat.	Proponujemy uwzględnienie możliwości przewidzianej w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 537/2014 poprzez wdrożenie do polskich przepisów możliwości przedłużenia maksymalnych okresów trwania zlecenia do dwudziestu lub dwudziestu czterech lat, jeżeli zostaną spełnione przesłanki określone w rozporządzeniu 537/2014 (w drodze odstępstwa od art. 17 ust. 1 i ust. 2 lit. b rozporządzenia nr 537/2014). Taka zmiana zapewni potencjalnie większą elastyczność dla spółek oraz firm wykonujących zlecenie, a pozostaje zgodna z prawem Unii Europejskiej.
	Art. 134 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym	Wydłużenie maksymalnego okresu zaangażowania kluczowego biegłego rewidenta w sprawozdanie do 7 lat	Proponujemy dostosowanie okresu maksymalnego zaangażowania kluczowego biegłego rewidenta w badanie JZP wynikającego z art. 134 ustawy (czyli 5 lat) do okresu który daje art. 17 ust. 4 rozporządzenia 537/2014, tj. do 7 lat. Taka zmiana zapewni potencjalnie większą elastyczność dla spółek oraz firm wykonujących zlecenie, a pozostaje zgodna z prawem Unii Europejskiej.
	Art. 130 ust. 3 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym	Dodanie wyjątku, iż w szczególnych przypadkach możliwe jest wskazanie w rekomendacji Komitetu Audytu tylko jednej propozycji wyboru firmy audytorskiej	Proponujemy dokonanie zmiany w art. 130 ust. 3 ustawy poprzez wskazanie, że w szczególnych przypadkach możliwe jest wskazanie w rekomendacji Komitetu Audytu tylko jednej propozycji wyboru firmy audytorskiej (np. gdy tylko jedna firma audytorska weźmie udział w przetargu organizowanym przez JZP lub gdy JZP musi w trybie nagłym wybrać firmę audytorską np. z uwagi na utratę uprawnień przez dotychczasową firmę). Takie rozwiązanie zostało przewidziane w odniesieniu do przeprowadzenia atestacji sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju. Proponujemy wprowadzenie podobnej zmiany do przepisów regulujących wybór firmy audytorskiej do badania sprawozdań finansowych. W tym miejscu należy zauważyć, że art. 130 ust. 3 ustawy, którego zmianę postulujemy, odnosi się do przypadku gdy wyboru firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie

Załącznik do pisma w sprawie przeglądu uobr

		ustawowe JZP dokonuje organ inny niż organ zatwierdzający sprawozdanie finansowe jednostki. W takim przypadku wymóg, aby rekomendacja komitetu audytu zawierała przynajmniej dwie możliwości wyboru został ustanowiony wyłącznie przez polskiego ustawodawcę. W efekcie polski ustawodawca może dokonać zmiany tego wymogu. Podkreślenia wymaga fakt, że art. 16 ust. 2 rozporządzenia 537/2014 również mówiący o wskazaniu dwóch możliwości wyboru w rekomendacji komitetu audytu dotyczy innej sytuacji niż wskazana powyżej, tj. dotyczy sytuacji gdy wyboru firmy audytorskiej dokonuje „walne zgromadzenie wspólników lub członków badanej jednostki”. Powyższe wynika z art. 16 ust. 1 akapit 1 rozporządzenia 537/2014 oraz art. 37 ust. 1 dyrektywy 2006/43/WE. Wskazany przepis dyrektywy odnosi się do sytuacji gdy „wyboru biegłego rewidenta lub firmy audytorskiej dokonuje walne zgromadzenie wspólników lub członków badanej jednostki”. Z kolei art. 16 ust. 1 akapit 1 rozporządzenia 537/2014 przewiduje, że w przypadku, o którym mowa w art. 37 ust. 1 ww. dyrektywy, tj. w przypadku gdy firmę audytorską wybiera walne zgromadzenie, wówczas należy stosować art. 16 ust. 2 – 5 rozporządzenia, w tym ustęp mówiący o rekomendacji komitetu audytu zawierającej dwie możliwości wyboru. W dalszej kolejności należy wskazać, że art. 16 ust. 1 akapit 2 rozporządzenia odnosi się do art. 37 ust. 2 dyrektywy 2006/43/WE, przewidującego, że państwa członkowskie mogą dopuścić alternatywne systemy lub tryby wyboru biegłego rewidenta lub firmy audytorskiej. Art. 16 ust. 1 akapit 2 rozporządzenia wyraźnie stanowi, że w sytuacji gdy państwo członkowskie wprowadziło alternatywny system wyboru wówczas nie stosuje się art. 16 ust. 2-5 rozporządzenia 537/2014. Polski ustawodawca zdecydował się na wprowadzenie do polskich przepisów alternatywnego trybu wyboru, ponieważ w ustawie o rachunkowości przewidział możliwość wyboru firmy audytorskiej przez organ inny niż walne zgromadzenie, tj. organ inny niż organ zatwierdzający sprawozdanie finansowe jednostki. Szczegółowe zasady alternatywnego trybu wyboru polski ustawodawca określił w art. 130 ustawy o biegłych rewidentach. W efekcie w przypadku gdy w polskiej JZP wyboru firmy audytorskiej dokonuje np. rada nadzorcza wówczas JZP powinna dokonać wyboru firmy audytorskiej zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o biegłych rewidentach. Alternatywny tryb wyboru wprowadzony do ustawy o biegłych rewidentach został uregulowany przez polskiego ustawodawcę w sposób w zasadzie tożsamy ze sposobem opisanym w rozporządzeniu 537/2014 dla sytuacji, gdy wyboru dokonuje walne zgromadzenie wspólników. Powyższe może prowadzić do mylnego wniosku, że to ustawodawca unijny wymaga, aby w każdym przypadku, tj. bez względu na to jaki organ dokonuje wyboru firmy audytorskiej, wymagana była rekomendacja komitetu audytu z dwoma możliwościami wyboru firmy audytorskiej. Jednakże z analizy przepisów wynika, że ustawodawca unijny wprowadził taki wymóg jedynie w przypadku gdy wyboru firmy audytorskiej dokonuje walne zgromadzenie wspólników. Ustalenie procedury wyboru
--	--	--

Załącznik do pisma w sprawie przeglądu uobr

			firmy audytorskiej w przypadku gdy wyboru dokonuje organ inny niż walne zgromadzenie leżało w gestii państw członkowskich. W efekcie państwa członkowskie mogą wprowadzać zmiany do tej procedury i dlatego wnosimy o zmianę art. 130 ust. 3 ustawy poprzez wskazanie, że wystarczające będzie wskazanie w rekomendacji komitetu audytu przynajmniej jednej możliwości wyboru firmy audytorskiej, gdy wyboru dokonuje organ inny niż walne zgromadzenie.
	Art. 90 ust. 5 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym	Opracowanie zasad oceny jakości firm audytorskich oraz zasad publikacji oceny poszczególnych firm audytorskich pozwalających na porównanie jakości firm audytorskich pozwalających na porównanie jakości firm audytorskich przez Polską Agencję Nadzoru Audytowego	Proponujemy opracowanie zasad oceny jakości firm audytorskich w zakresie badania sprawozdań finansowych i dotyczących zrównoważonego rozwoju oraz zasad publikacji oceny poszczególnych firm audytorskich przez Polską Agencję Nadzoru Audytowego (dalej: „Agencja”). Szczególnie istotne jest, aby Agencja dokonywała oceny zidentyfikowanych naruszeń wedle jednolitych i spójnych kryteriów pozwalających na porównanie jakości firm audytorskich. Kwalifikacja naruszeń powinna być jasna zarówno dla firm audytorskich, jak i innych podmiotów zapoznających się z publikowanymi sprawozdaniami Agencji. Agencja powinna publikować m.in. informacje o kontrolach przeprowadzonych w firmach audytorskich, okresie, którego dotyczyła kontrola, o kwalifikacji naruszeń zidentyfikowanych przez Agencję, np. wskazaniem czy naruszenia te były istotne, czy i w jaki sposób miały wpływ na jakość badania i prawidłowość opinii wydanej przez biegłego rewidenta, a także czy zbadane sprawozdanie finansowe jest istotnie zniekształcone. W sprawozdaniu powinna znaleźć się również informacja o tym, czy zalecenia pokontrolne zostały wdrożone przez firmę audytorską, jeżeli do dnia opublikowania sprawozdania przez Agencję minął termin na ich wdrożenie. Informacje obecnie publikowane przez Agencję są zbyt ogólne i w efekcie nie dają podstawy dla spółek, ich komitetów audytu bądź akcjonariuszy do dokonania oceny jakości usług firm audytorskich i oszacowania potencjalnych ryzyk. Realną wartością dla badanych spółek i ich komitetów audytu byłoby wskazanie przez Agencję skutków naruszeń dokonanych przez firmy audytorskie, a nie jedynie przekazanie informacji takich jak: „braki w dokumentacji”. Raporty na temat poszczególnych firm audytorskich są publikowane przez regulatorów w innych krajach co mocno poprawia jakość usług badania i pracę komitetów audytu odpowiedzialnych za jakość audytu; Alternatywnie proponujemy wprowadzenie do ustawy o rachunkowości mechanizmu pozwalającego jednostkom skontaktować się z odpowiednim organem nadzoru w celu uzyskania informacji czy przyczyna, na którą jednostka zamierza powołać się rozwiązując z firmą audytorską umowę o badanie jest w ocenie organu nadzoru w danym przypadku uzasadniona. Obecnie przepisy nakładają na JZP obowiązek informowania KNF i PANA o rozwiązaniu umowy o badanie sprawozdania finansowego z podaniem stosownego wyjaśnienia przyczyn rozwiązania oraz przewidują sankcje za rozwiązanie umowy „bez

Załącznik do pisma w sprawie przeglądu uobor

			uzasadnionej podstawy”. Brakuje natomiast możliwości skonsultowania z organem nadzoru, czy daną przyczynę organ uznaje za uzasadnioną.
	Art. 160 lub inny ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym	Wprowadzenie zmiany, aby zakaz wykonywania czynności rewizji finansowej bądź świadczenia innych usług objętych standardami wykonywania zawodu nakładany na firmę audytorską nie nakazywał jednocześnie rozwiązywania umów z wszystkimi dotychczasowymi klientami.	Proponujemy uszczegółowienie przepisów dotyczących sankcji nakładanych na firmy audytorskie, w taki sposób aby zakaz wykonywania czynności rewizji finansowej bądź świadczenia innych usług objętych standardami wykonywania zawodu oznaczał zakaz zawierania nowych umów na świadczenie ww. usług, lecz nie nakazywał jednocześnie rozwiązywania umów z wszystkimi dotychczasowymi klientami. Takie podejście karze nie tylko firmę audytorską, ale pośrednio zobowiązani do stosowania rygorystycznych wymogów związanych z wyborem firm audytorskich i z tzw. usługami zabronionymi. W świetle prawa nie ma uzasadnienia aby za naruszenia dokonane przez jeden podmiot, odpowiedzialność ponosiły również inne jednostki. Firmy audytorskie powinny mieć możliwość wywiązania się z umów zawartych przed dniem nałożenia na nie kary, a przynajmniej w takim okresie, który pozwoli jego dotychczasowym klientom na dokonanie zmiany firmy audytorskiej (dla JZP mógłby być to okres dwuletni). Jednocześnie, w szczególności w przypadku braku uwzględnienia powyższego postulatu, wnosimy o wprowadzenie przepisów umożliwiających jednostkom zainteresowania publicznego złożenie wniosku do właściwego organu nadzoru o dokonanie wyboru firmy audytorskiej dla JZP i nakazanie wybranej firmie audytorskiej przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego w takiej JZP. Przepisy mogłyby ograniczać możliwość złożenia ww. wniosku przez JZP do ściśle określonych, wyjątkowych sytuacji, takich jak utrata uprawnień przez dotychczasowego audytora lub brak przystąpienia do przetargu organizowanego przez JZP firm audytorskich, które spełniałyby wymogi procedury wyboru oraz nie świadczyłyby usług zabronionych w okresach wskazanych w rozporządzeniu 537/2014. Złożenie ww. wniosku byłoby uprawnieniem JZP, tj. należałoby do decyzji JZP. Wdrożenie takich przepisów wiązałoby się z koniecznością jednoczesnego wprowadzenia dodatkowych wytycznych w zakresie ustalenia wysokości wynagrodzenia za usługę badania na rynkowym poziomie. Dodatkowo, powyższa propozycja i wprowadzone na jej podstawie przepisy nie powinny prowadzić do negatywnych konsekwencji dla wybranej firmy audytorskiej bądź firm z jej sieci polegających np. na konieczności rozwiązania przez firmy z sieci umów z jednostką dominującą bądź jednostkami kontrolowanymi przez JZP z uwagi na świadczenie tzw. usług zabronionych. W związku z powyższym przepisy powinny zawierać również odpowiednie wyłączenia i mechanizmy pozwalające na zachowanie niezależności przez firmę audytorską wybraną przez organ nadzoru i firmy z jej sieci.

1) odpowiednio: ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1035 z późn. zm.) lub ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm. - w zakresie przepisów odnośnie rewizji finansowej)

2) wskazanie jaki problem istnieje obecnie oraz w jaki sposób zaproponowana zmiana wpłynie na jego rozwiązanie oraz podanie - jeżeli jest to możliwe - danych niezbędnych do szczegółowej analizy oraz opracowania Oceny Skutków Regulacji, w tym uwzględnienie ewentualnych kosztów jakie zaproponowana zmiana może powodować

KL/168/53/AZ/2025

Warszawa, 13 maja 2025 r.
KL/201/AZ/2025

Pan
Jurand Drop
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Finansów

Szanowny Panie Ministrze,

W związku ze znacznym rozszerzeniem obowiązków sprawozdawczych spółek w zakresie zrównoważonego rozwoju, **zachodzące zmiany w otoczeniu legislacyjnym powinny stanowić asumpt do rozważenia ukierunkowanej zmiany legislacyjnej oraz praktyki organu nadzoru publicznego w zakresie oceny i raportowania o jakości usług** świadczonych przez biegłych rewidentów i firmy audytorskie, których wdrożenie może pozytywnie wpłynąć na jakość badań ustawowych, zwiększenie przejrzystości działań organów nadzoru publicznego, a także wzmocnienie monitorowania jakości i konkurencji na rynku usług audytorskich. Rozszerzenie zakresu zadań realizowanych przez spółki w zakresie sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju w konsekwencji przyjęcia i implementacji dyrektywy CSRD stanowi egzemplifikację rosnącej wagi zadań realizowanych przez organy spółek, w tym komitety audytu, w celu zapewnienia wysokiej jakości usług świadczonych przez firmy audytorskie, a w konsekwencji pełnej zgodności z wymaganiami regulacyjnymi.

W ocenie Konfederacji Lewiatan rzeczywistość prawno-gospodarcza i rosnąca skala regulacji wymaga zapewnienia przedstawicielom komitetów audytu oraz rad nadzorczych **realnych narzędzi służących mierzalnej ocenie biegłych rewidentów i firm audytorskich świadczących usługi badań ustawowych**. Wiarygodność informacji zawartych w sprawozdaniach stanowi o pozycji gospodarczej nie tylko samych spółek, ale całego otoczenia w łańcuchu dostaw, a **zmniejszanie ryzyka błędu audytowego stanowi jeden z elementów wzmocnienia bezpieczeństwa systemu gospodarczego**. Wysoka jakość sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z zakresu zrównoważonego rozwoju i prawidłowo przeprowadzonych badań tych sprawozdań stanowi o jakości ładu korporacyjnego, a informacje te są kluczowe dla inwestorów i innych interesariuszy, wpływają na decyzje inwestycyjne i budują zaufanie do rynku kapitałowego.

Zgodnie z art. 39 ust. 6 lit. d dyrektywy 2006/43/WE¹ jednym z zadań komitetów ds. audytu jest monitorowanie badań ustawowych zarówno sprawozdań finansowych, jak

¹ Dyrektywa 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych, zmieniająca dyrektywy Rady

member of

 BUSINESS OECD

member of

 BUSINESS EUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

i sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju. Monitorowanie powinno w szczególności obejmować wykonanie wymienionych usług, z uwzględnieniem **wszelkich ustaleń i wniosków organów nadzoru dokonanych w trybie kontroli** (zgodnie z art. 26 ust. 6 rozporządzenia (UE) nr 537/2014²). To komitet audytu **wskazuje preferencję wyboru firmy audytorskiej organom spółki**. Rekomendacja komitetu audytu powinna zawierać przynajmniej dwie możliwości realizacji zlecenia badania oraz **należyście uzasadnioną preferencję w stosunku do jednej z nich, tak aby możliwe było dokonanie rzeczywistego wyboru** (motyw 18 rozporządzenia (UE) nr 537/2014).

Kluczowym elementem, który pozwoli komitetom audytu na jeszcze skuteczniejsze wypełnianie swoich obowiązków, jest zapewnienie **dostępu do informacji o jakości usług świadczonych przez poszczególnych dostawców usług audytowych**, uporządkowanych w sposób umożliwiający ich porównanie, co dzisiaj na podstawie informacji publikowanych przez organ nadzoru publicznego jest praktycznie niemożliwe. Publikowane roczne sprawozdania zawierają jedynie fragmentaryczne i zbiorcze informacje o nieprawidłowościach, które to dane z uwagi na ich ogólność i brak przypisania nie wnoszą znacznej wartości w procesie przygotowywania się do wyboru firmy audytorskiej.

PANA jest jedynym organem, który jest uprawniony do przeprowadzania kontroli i analiz akt badań w Polsce, co jest kluczowe, aby sprawdzić rzeczywistą wartość audytu. W ocenie Konfederacji Lewiatan warto rozważyć zarówno potencjalne zmiany legislacyjne, jak i samej praktyki dotyczące ocen i raportowania o jakości usług audytowych, które w konsekwencji prowadzić będą do podwyższenia jakości tych usług. Podobne praktyki mające na celu ochronę interesu społecznego i wysokiej jakości audytów można odnaleźć w praktyce organów nadzoru publicznego w Wielkiej Brytanii (FRC), Stanach Zjednoczonych (PCAOB) i Australii (FRC).

Sugerujemy rozważenie wprowadzenia zmian pozwalających na przedstawienie przez PANA ocen jakości firmy audytorskiej w prostej skali – np. dobry, dostateczny, niewielkie uchybienia, poważne uchybienia – z zastrzeżeniem, że dokładna charakterystyka skali powinna być przedmiotem konsultacji, aby zapewnić jej użyteczność z perspektywy celu, a także zapewnić, że firmy audytorskie będą mieć zaufanie do poprawności publikowanych informacji. Dodatkowo bardziej szczegółowe wymagania powinny dotyczyć największych firm i obejmować analizę porównawczą jakości audytu opartą o ocenę wszystkich kontrolowanych badań wykonywanych przez te firmy. Analiza porównawcza powinna obejmować statystyki z ostatniego roku oraz dwóch poprzednich lat utworzone z wykorzystaniem opisanej skali ocen. Rozszerzone

78/660/EWG i 83/349/EWG oraz uchylająca dyrektywę Rady 84/253/EWG (Dz. U. UE. L. z 2006 r. Nr 157, str. 87 z późn. zm.).

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylające decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. U. UE. L. z 2014 r. Nr 158, str. 77 z późn. zm.).

raportowanie nie powinno ujawniać żadnych informacji dotyczących konkretnych klientów firm audytorskich ani też danych biegłych rewidentów przeprowadzających badanie.

Jednym z proponowanych rozwiązań mogłoby stanowić również **rozszerzenie informacji publikowanych w rocznych sprawozdaniach o taką ocenę** (art. 90 ust. 5 Ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1035 z późn. zm.) Prawodawca krajowy wprost wskazuje, że informacje uwzględnianych w publikowanych rocznych sprawozdaniach powinny uwzględniać **kompleksową informację o funkcjonowaniu systemu zapewniania jakości**, w tym zbiorczej informacji o ustaleniach i wnioskach i zaleceniach z przeprowadzonych kontroli w firmach audytorskich, a także wynikach postępowań dyscyplinarnych i karach nałożonych na firmy audytorskie. Prawodawca krajowy nie zdecydował natomiast wprost, aby ustalenia i wnioski z kontroli były publikowane w odniesieniu do poszczególnych, konkretnych postępowań (art. 28 lit. d zdanie drugie rozporządzenia (UE) nr 537/2014), co stanowi wyraźne uprawnienia państwa członkowskiego. Innym możliwym rozwiązaniem byłoby przekazywanie informacji bezpośrednio komitetom audytu przez PANA zgodnie z procedurą ustaloną w ramach konsultacji.

Jako punkt wyjścia do proponowanych rozważań i rozpoczęcia konsultacji z udziałem Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego do niniejszego pisma załączamy propozycję zmiany legislacyjnej w zakresie rocznych sprawozdań. W ocenie Konfederacji Lewiatan proponowane zmiany pozytywnie wpłyną na poprawę oceny i raportowania o jakości usług audytowych przez PANA i powinny przyczynić się do zwiększenia zaufania inwestorów i konsumentów do rynku wewnętrznego.

Z poważaniem

Maciej Witucki

Prezydent Konfederacji Lewiatan

member of

BUSINESS OEC

member of

BUSINESS EUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

ZAŁĄCZNIK 1

Zmiana art. 90 ust. 5 (proponowana treść przedstawiona poniżej pogrubioną czcionką)

5. Agencja publikuje na stronie internetowej, do dnia 31 maja następnego roku, roczne sprawozdanie, z uwzględnieniem informacji, o której mowa w ust. 4 [*roczny plan działania na kolejny rok*], obejmujące kompleksową informację o:

1) funkcjonowaniu systemu zapewniania jakości, w tym:

- a) zbiorczą informację o ustaleniach i wnioskach z przeprowadzonych kontroli w firmach audytorskich, **a w odniesieniu do dużych firm audytorskich przeprowadzających badanie ustawowe jednostek zainteresowania publicznego, informację o ustaleniach i wnioskach dla każdej takiej firmy audytorskiej z wykorzystaniem łatwego do zrozumienia systemu kwalifikacji uchybień pozwalającego na porównanie jakości usług świadczonych przez konkretne firmy audytorskie**
- b) zbiorczą informację o zaleceniach wydanych w ramach przeprowadzonych kontroli oraz działaniach sprawdzających realizację tych zaleceń,
- c) dane liczbowe o wykorzystanych zasobach finansowych i osobowych,
- d) informację o skuteczności i efektywności funkcjonowania systemu zapewniania jakości;

2) wynikach postępowań dyscyplinarnych;

3) karach nałożonych na firmy audytorskie;

4) innych podjętych działaniach nadzorczych.

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

member of

BUSINESS OECD

member of

BUSINESSEUROPE